

Kişi Sevdiği İle Beraberdır

<https://www.youtube.com/watch?v=yulDYNlsgkM&list=PLE96AF9C2179A4A7B>

<https://www.youtube.com/watch?v=YLeDPxVQF7E>

Sorular:

1. Ahiret inancının gençlere ve ihtiyarlara bakan faydaları nelerdir?
2. Ahiret inancının hasta ve musibetzedelere bakan faydaları nelerdir?
3. "Kişi sevdiği ile beraberdir." hadisini açıklar mısınız? Biri cennete biri cehenneme giden, fakat birbirini seven kimselerin durumu nedir?

Haşir akîdesinin faydaları

Ölüm Ötesi Hayat

Allah'a imandan sonra, hayatı tanzîm edip bir düzene koyma, beşerin toplu olarak huzurunu temin etme; haşre yani ölüm ötesi hayata inanmaya bağlıdır.

Yaptığı şeylerin hesabını vereceğine inanmayan bir insanın hayatının müstakîm olması düşünülemez. Buna karşılık, attığı her adım için öbür âlemde Allah'a hesap verme düşüncesini eksik etmeyen, her davranışı bir hesabın ifadesi olan, her sözü, her dinleyişi ve her kalbî temâyülünü ötede Allah'a hesap verme havasına göre hassasiyetle ele alan kişinin de hayatı oldukça muntazam bir şekil arz eder.

"Ne işte bulunsan, Kur'ân'dan ne okusan ve siz ne iş yapmanız mutlaka biz, içine daldığınız an üzerinizde şahidiz (her yaptığınızı görürüz). Ne yerde, ne de gökte zerre ağırlığına bir şey, Rabb'in(in bilgisin)den kaçmaz. Ne bundan küçük, ne de büyük hiçbir şey yoktur ki, hepsi apaçık bir kitap (Allah'ın bilgisinin nakşedildiği Levh-i Mahfuz)da olmasın... (Allah'ın bilgisi her şeyi içine almıştır. O'nun bilgisi dışında kalan hiçbir şey yoktur. Her olay, ancak O'nun bilgisi ve izniyle olur.)" (Yunus/61).

Yani bütün davranışlar ve hareketler, kerîm melekler tarafından tespit edilmektedir. Büyük, küçük, gizli ve açık; bizim hakîr, Allah'ın azîm gördüğü veya bizim azîm Allah'ın hakîr gördüğü - hangi hesap içerisinde ele alınırsa alınsın- yaptığımız her şey tesbit edilmekte, her şeyimize nigezbân gözetleyenler, yazanlar ve her şeyimizin hesabını görmek üzere 'deyyân' olan Allah hâzır ve nâzırdır.

Bu ruh ve şuur içinde yaşanan bir hayat müstakîm; bu ruh ve şuur içinde yaşayan fertlerin teşkil ettiği toplum huzur içinde; yine bu ruh ve şuur içindeki aile ocağı da, yaşadıkları aileyi cennet bahçelerinden bir bahçe haline getirmişlerdir.

Evet beşerin çılgınlıklarını bırakabilmesinin tek yolu vardır; o da öldükten sonra dirilmeye inanmasıdır. Gençliğin çılgınlıklarının önünü alacak, onun hezeyanlarını önleyecek, yavaş yavaş ölüme doğru giderken her adımda ayrı bir inkisâr ve ümit kırıklığına uğrayan ihtiyarlara ümit kaynağı olacak, çocukların mukavemetsiz kalplerinde her an saâdet şem'â ve şulelerini yakıp aydınlatacak da ancak haşre iman ve inançtır.

Gençten ihtiyara, kadından erkeğe, âdilden zâlime herkes için içilen su ve teneffüs edilen hava kadar haşre imana ihtiyaç vardır.

Haşre iman denen bu şerbeti içmek aynı zamanda yudum yudum huzuru yudumlamak demektir. Bu sebeptir ki, beşerin sulh ve salâhı için uğraşan ve ona huzur bahşetmeyi gaye edinen bütün fikir adamlarının; meseleyi bu zaviyeden değerlendirmeleri gerekmektedir.

Ferdin, âilenin, cemiyetin ve topyekün bütün insanlığın hakîkî refâh, saâdet ve huzura erebilmesi ancak ve ancak, büyük-küçük bütün amellerin hesabının görülebileceği bir âhiret yurduna inanmaya bağlıdır.

Kur'ân-ı Kerim:

"Artık kim zerre ağırlığına hayır yapmışsa onu görür. Ve kim zerre ağırlığına şer yapmışsa onu görür. (İnsana ameli gösterilir, insan yaptığıni görür.)" (Zilzâl/7-8) diyerek, zerre miktar hayır işleyenin hayrının mükâfatını; ve zerre miktar şer işleyenin de şerrinin cezasını göreceğini ilân etmekte ve insanlara bu mesuliyet duygusunu aşlamaktadır. İnsanlar bu iman ve inanca sahip olduktan sonra, artık ona 'İstediyini yap!' denebilir. Zira vak'a ve realite, yapılan her şeyin aynen karşılık göreceği kat'iyetini ifade etmektedir. Bu anlayışta bir insan, alnını ak, yüzünü pâk edecek ve ötede onu mahcub edip yere baktırmayacak işler yapma lüzumunu duyacaktır.

Çocuk, o zayıf, o nahîf ruhuyla ancak haşre iman ile huzurlu bir hayat bulabilir. Herkes çocukluğunu bu zaviyeden tetkik etse ve hayâlen çocukluk anlarına gitse bu hükmü tasdik edecektir.

Evet, çocuk ince bir kalbe sahiptir, aynı zamanda da hâdiselerin terkebini yapıp neticeye gidecek bir zekâyâ da sahip değildir. Hem o, büyükleri gibi, kendisini eğlenceye verip tenvîm de edemez. Onun içindir ki, ölüm endişesini bir büyükten daha derin hisseder. Her an etrafından kopup gidenler, onun içinden de bir parça koparıp götürürler. Annesi, babası vefat eden bir çocuğun dünyası ise bütün bütün yıkılır. Ruh âlemini aydınlatan bütün yıldızlar söner ve vicdanının seması karanlığa gömülür. Vicdan taşıyan hemen her insan bunları hissedebilir.

Çocukluğumda bir kardeşim ölmüştü. Onun mezarına her uğrayışımda ellerimi açar "Allah'ım ne olur dirilt de, onun güzel yüzünü bir kere daha göreyim!" der yalvarırdım. Şimdi bu halette olan, ben ve benim gibi binlercenin kalbindeki 'Öldükten sonra dirilme inancını silin; gönünden bu imanı söküp atın; bu yanan kalbe ve figan eden gönüle ne ile derman olacak ve bu yangını nasıl söndüreceksiniz? Hayır hayır, hiçbir şeyle ona derman olmanız ve onun ateşini söndürmeniz

mümkün olmayacaktır. Sadece haşir akîdesidir ki, bu buhranlar ve sıkıntılar arasında kıvranan çocuğa soluk aldırır ve rahat ettirir.

Evet, yakınlarının teker teker kopup gidişi karşısında; ancak onların cennete gittiğine imandır ki, bu yavruya teselli verir ve onu bu dayanılmaz dertten kurtarır.

Küçük dahi olsa, alıştığı, ülfet ettiği bir yakını, büyüğü veya onsuz yapamayacağını kabul ettiği bir sevdiğinin göçüp gitmesi onun nazenin kalbinde kapanmayacak bir yara açar. Bu öyle onulmaz bir yaradır ki, ona ancak şu düşünce merhem olabilir:

'Buradan gitti veya alındı; fakat orada Hudâ, ona cennet kapılarını açtı. Şimdi o, cennet bahçelerinde kuşlar gibi kanat çırpıp uçuyor. Eğer ben de ölsem onun gibi uçacağım.

Şayet ölen büyük ise, şöyle düşünecek; o öldü, ama orada da beni kucağına alıp sevecek, başımı okşayıp başına basacak. Ve işte bu düşüncelerdir ki, ölümün açtığı firkât ve ayrılık gediğini kapayacak ve onun kanayan yarasına merhem olacaktır.

Huzur mu istiyorsunuz? Onu ne dört bir yanda tütüp duran fabrika bacalarıyla, ne de yıldızlar arası seferler düzenlemekle temin edemezsiniz. Hakikî huzur, işte bu iman ve inanca dayalı olan huzurdur. **Evet, bu öldükten sonra dirilme esasları üzerine kurulu huzur, işte gerçek huzur odur.**

İhtiyarlar... Adım adım ölüme yaklaşan ihtiyarlar... Ağzını açmış kabir onları beklerken ve onlar da süratle ona doğru koştururlarken ne ile teselli olup, hangi şeyle kendilerini avutabilirler?.. Her gün aynada seyrettikleri ak saçların içlerinde hâsıl ettiği burkuntuyu ne ile bertaraf edebilirler?. Bu halin meydana getirdiği rûhî eksikliği nasıl kapayabilirler?.. O yaşa gelinceye kadar evlattan, torundan, arkadaştan ve yakından öbür âleme gönderdikleri kimselerin onların kalplerinde bıraktıkları izleri ne ile silebilirler?

Gençliğin, sıhhatin, makam ve mansıbın gidişi ve bu gidişlerin onun içinde bıraktığı korkunç izler varken siz onu bu haliyle nasıl teselli edebilirsiniz? Ona takdim ettiğiniz her türlü maddî teselli, ayrılıp gitmesiyle onun içinde yeniden korkunç izler bırakacak ve bu daima böyle devam edip gidecektir. **Öyleyse bütün insanlarla beraber ihtiyarların da huzur bulacağı tek çare vardır: Öldükten sonra dirilmeye inanmak!.**

Birkaç gün sonra kendini yutmak için bekleyen bir canavar ağzı dehşetini veren kabrin, öbür âleme giden koridorun mütevazı bir kapısı olduğuna inandırmak!. Orayı cennet bahçelerine geçmek için bekleme salonu olarak göstermek!.. Rahmet ve gufrânın mevcelendiği bir yer olarak tarif etmek!. İşte bütün bunlardır ki, ona teselli kaynağı olacaktır.

Kur'ân-ı Kerim Zekeriya'nın (as) diliyle:

"Rabbim, demişti. Bende kemik gevşedi; baş, ihtiyarlık aleviyle tutuştu. Rabbim, Sana duâ ile hiçbir zaman bahtsız olmadım (her duâ ettikçe kabul buyurdun, beni istediğimden mahrum etmedin)" (Meryem, 19/4) derken ve ardından da O'nun hayırlı bir evlat istemesini hikâyeye

ederken dünyadan göçüp gitmeye hazırlanmış bir insanın feryadını en güzel bir şiir ahengi içinde tasvir etmektedir. Ruhta meydana gelen bu feryadı, eşsiz bir şekilde anlatma ve dile getirme yine Kur'ân'ın mucizevî yönlerinden birisidir. Her şuurlu insan, vicdanını dinlediği zaman kalbinin dudaklarında acı tebessümü gördüğünde ruhunda kopan böyle bir feryadı bütün dehşetiyle hissedecektir. Fakat ona bu halinde teselli olabilecek ve ruhunda kopan bu fırtınayı dindirebilecek tek çare âhirete iman olacaktır. Bu inanç ve iman, onun kulağına hayat verici soluğuyla âdeta şunları fısıldamaktadır: 'Hayatını ikmâl ettin. Vazifeni yaptın. Seni bu dünyaya gönderen Rahmeti Sonsuz, daha fazla seni bu çöllerde mahvetmeyecek ve seni huzuruna alarak, senin için hazırladığı nimetlerini sana bahşedecektir..'

Evet, bu ve bu mânâya gelen müjdelerdir ki, o ihtiyara hakikî huzur ve saâdeti tattıracaktır. Çünkü, o, asıl vatanı olan âhîret âlemine gitmeye hazırlanmaktadır.

İçtimâî hayatın büyük bir kısmını gençler teşkil eder. Mütecaviz ve hayatları hezeyanla dolu olan gençler hayatı cehennemî bir hale çevirirler. Öte yandan sahabe gibi hayatlarından nur fışkıran, yüzleri saâdet gamzeden, bütün davranışlarıyla Allah'ı hatırlatan, bakışlarında cennet parlayan gençler ise hayatı tamamıyla bir cennet haline getirirler. Evet, gençler, haşre inanma ile gerçek benliklerini bulacak fakat haşir akîdesi ve öldükten sonra dirilme duygusu gönül ve kafalarından sökülüp atıldığı zaman beşerin huzursuzluk kaynağı haline geleceklerdir. Bugün insanlık huzursuz ise hayatının her safhası çılgınlık ve hezeyanlarla dolu olan gençlikle huzursuzdur. Pedagoglar ve terbiyeciler, buna çare getirelim derlerken, yaptıkları muâlecelerle yarayı daha da derinleştirmiş ve onulmaz bir hale getirmişlerdir. Halbuki bu yaranın dermanı, öldükten sonra dirilmeye inanmaktır.

Zira gerçek çözüm gençliğin atacağı her adımı Allah'a hesap verme inancı içinde atmasını temin etmek ve bu şuur içinde yetiştirmek ile mümkün olacaktır.

Hız. Ömer (r.a) mescide gidiyordu. Önünde hızla mescide doğru koşan bir çocuk gördü. Adımını hızlandırdı, çocuğa yaklaştı ve sordu:

- Ey yavru! Sana namaz farz değil. Niçin böyle heyecanla ve koşa koşa mescide gidiyorsun?

Çocuk sadece şu cevabı verdi:

- Ey müminlerin emiri! Dün mahallemizde bir çocuk öldü!..

Çünkü, istikâmetin medarı ve nokta-i istinâdı, sadece ve sadece herşeyin görülüp bilindiği; tesbit edildiği ve hesabının hazırlandığı bir güne göre hayatı tanzim etmededir.

Kâinattaki bütün harekât ve hâdisâtın küllî irade ile tanzim edilmesine mukâbil, insan ise hayatını kendi iradesi ile yönlendirme mecburiyetinde ve mükellefiyetindedir. İşte bu irâdenin hakkının edâ edilmesi neticesinde de Allah Rahmâniyet ve Rahîmiyetiyle insana, bütün cismânî arzularına cevap verecek, huri, gılman ve perdedârlarla donatılmış cennetler sunacaktır.

Zira, irâde, Rahmaniyyet ve Rahîmiyyetin cilvesidir. Cennet de Rahmâniyyet ve Rahîmiyyetin tezahür etmiş şeklidir. Burada insan, Rahmâniyyet ve Rahîmiyyetin muktezası olan irâdeyi iyi kullandığı zaman o irâdenin semeresini yine Rahmâniyyet ve Rahîmiyyetin tezahürü olarak görür.

Evet; hayatın âhirete göre tanzîm edilmesi ve sırların açığa çıkacağı günün unutulmaması sayesinde fert, aile ve cemiyet huzura kavuşacak ve hususiyle gençler istikamet bulacak, nizam ve intizam altında yaşayacak ve başkalarının huzurunu ihlâl etmeyeceklerdir.

Sehl b. Sa'd (ra) anlatıyor: Allah Rasûlü'ne (sav) gelip, günlerdir evine kapanmış ağlayan bir gencin durumunu haber verdiler. İki Cihan Serveri onun evine kadar gitti. İçeriye girince, genç sevinçle yerinden fırladı ve kendisini Allah Rasûlü'nün (sav) kolları arasına atıverdi. Biraz sonra da ayaklarının dibine yığılıp kaldı. Genç vefat etmişti. Rahmet Nebîsi'nin (sav) gözleri yaşardı ve dudaklarından şu inciler döküldü:

"Arkadaşınızı techiz edin. Cehennem korkusu onun ödünü kopardı. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah onu cehennemden koruyacaktır."

"Ama kim Rabbinin makamından, (O'nun huzurunda duracağı demden) korkar ve nefsi kötü heveslerden menederse, (onun için) gidilecek yer cennettir." (Naziat/40-41)

Rabbinin huzuruna çıkıp hesap verme endişesini taşıyan ve bu endişeye göre hayatını düzenleyen insan Rabbinin huzurunda emniyet içindedir. Zira Rahmeti Sonsuz kudsî bir hadiste şu müjdeyi vermektedir:

"İki emniyeti ve iki korkuyu bir arada vermem."

Burada korkan orada emniyete ermiştir. Bu düsturdan başka gençliğin çılgınlığının önünü alacak bir şey tanıyor musunuz? İnsanı muhafaza edecek bir çember ve bir daire biliyor musunuz? Eğer vereceğiniz cevap menfiyse müsbet mânâda bir hâl safhasına girmiş olacaksınız. Bütün terbiyeci ve pedagoğlar bu hakikate kulak kesilmeli ve bu düsturu hayata tatbik etmelidirler.

Gençler her şey demektir. Meseleye, bir haksızlık karşısında kükreyen gence bakarak 'gençliği olmayan bir millet mahvıdır' diyen Hz. Ömer (ra)'in ifadeleri içinde bakacak olursak, âlî duygularla mücehhez bir gençliğin cemiyet hayatının hayatı olduğu hükmüne varırız. Böyle bir millet yeni yeni medeniyetler inşâ etme istidadındadır. Bunun aksi ise hükmün de aksidir. Öyleyse bir milletin yücelmesindeki en mühim faktör gençliktir. Ama âhîret inancıyla dopdolu bir gençlik. Hülâsa; inanan insanlar huzurlu bir dünya inşâ edebilecek ve sadece inanan insanlar huzurlu bir hayat yaşama hakkına sahip olacaklardır... **Gençlik bir milleti ya yatırır veya kaldırır. Millet gençlikle ya cankeş veya berhayat olur.**

Beşerin büyük bir kısmını hastalar, mazlumlar ve musibetzedeler teşkil eder. Haşır akîdesinin bunların ruhunda da büyük tesiri vardır.

Hasta, her an kendisine yaklaşan ölüm ve koşarak gittiği kabir karşısında ümidi sadece o kabri öbür âleme açılan bir hol görmeye bulur. Şayet kabri saâdete götürülen bir yol ve ebediyete ulaştırılan bir vasıta halinde görmüyorsa hasta hiçbir zaman mesud olamayacaktır. O, sancularına, baş ve bel ağrılarına, kanser ve kangrenine karşı bununla teselli olur ve ara sıra ensesinde hissettiği Hz. Azrâil'in pençesinin ruhunda meydana getirdiği ızdıraba karşı ancak bu inançla karşı koyabilir.

'Evet, ben gidiyorum, beni kimse burada durduramayacaktır... Fakat, asıl sıhhatime, ebedî gençliğime kavuşacağım ve herkesin muhakkak döneceği bir yer olan Allah'ın yurduna gidiyorum' diyerek hastalığını unutup müteselli olacaktır. Onun içindir ki, ehlullâh ruhlarını Allah'a teslim ederken, dudaklarında da Dosta kavuşmanın tebessümü gonca gibi açmış olarak belirmiş ve onlar bu hâliyle ruhlarını teslim etmişlerdir.

Nebiler Nebisi (sav) son anında ellerini Hz. Âişe'nin ellerinden çekiyor ve "Allah'ım artık ötelere istiyorum" diyordu.

Bir gün evvel de şöyle buyurmuştu:

"Allah bir kulunu dilediği kadar dünya nimetleri ile kendi yanında olanlar arasında muhayyer bıraktı. Kul, Allah'ın yanında olanı seçti."

Dünya ile ukbâ arasında muhayyer bırakılan o kul kendisiydi. Meseleyi anlayan sahâbî gözyaşlarını tutamamıştı. O elini Hazret-i Âişe'nin elinden çekiyor ve Refik-i A'lâyî istiyordu.

Aynı şekilde Hz. Ömer gibi bir kâmet-i bâlâ da harabede başını yere koyuyor 'Allah'ım bu mükellefiyeti benim omuzlarımdan al, artık götüremeyeceğim' diyerek ötelere olan iştîyâkını dile getiriyordu.

Bir âhîret inancı, binlerce güzelliğin tecelli edeceği âhîret yurdu ve bunların verâsında da Cemâl-i Bâki'yi görme iştîyak ve arzusuydu ki, onlara bu sözleri söyletiyor ve içlerinde bu arzuyu uyandırıyor.

İrzını, namusunu gaddar zâlimin elinden kurtaramamış, intikam hırsıyla yanan, kavrulan mazluma gelince... O, ancak, zâlimin yakasını Allah'ın eline vereceği günü ve burada çektiklerine mukabil âhîret yurdunda kendisine bahşedilecek mükâfatları düşünmekle müteselli olur.

Zira mazlum kat'iyen bilir ki, burada yapılan zulümler zâlimin yanında kalmayacaktır... Bir mahkeme-i kübrâ açılarak inceden inceye her şey hesaba çekilecek; zâlim cezasını, mazlum ise mükâfatını görecek.

"İşte Rabbin, zulmeden şehirleri yakaladığı zaman böyle yakalar. Çünkü O'nun yakalaması, çok acı ve çok çetindir." (Hûd/102). Yani Allah, zâlim bir kasabayı bir kere yakaladı mı, yaman ve yavuz yakalar. Artık onu iflah etmez. Evet, mazlum kendini elinden kurtaramadığı zâlim ve mütegalibten intikamını ancak bu şekilde alır ve müteselli olur.

Musibetzedede... Semavî veya arzî musibetlere maruz kalmış, bağıni bahçesini dolu vurmuş, sel götürmüş, binası zelzelede başına yıkılmış, kurduğu ümrân harâb olmuş, aile ve yuvası ile derbeder olmuş ve bunlara benzer bütün musibetzedeler de ancak öldükten sonra dirilmeyi düşünmekle teselli bulurlar.

Zira bu inanca göre musibetlerde giden mal sadaka olur, can ise onu şehidlik mertebesine erdirir. İşte bu düşünce ile orada rahat ve huzura kavuşur.

Diğer taraftan aile yuvası, âhirete iman ile cennet köşelerinden bir köşe haline gelirken, bu iman sökülüp atıldığında cehennem çukurlarından bir çukur oluverir. Çocuk dînî duygu ve yaşayıştan uzak, genç arzu ve hevesleri peşinde, ölümü beklenen hasta ise kendi ızdırapları içinde kıvranır bir vaziyette olan bu hane, daha insanlar içindeyken baykuşların ötmeye başladığı bir harabeden farksızdır. Çehreler abûs, suratlar mahkeme duvarı gibi ve işin daha kötüsü, bunlardan kaçarken kendinden uzaklaşır ve eğlencelerle kendini uyutma zavallılığı... İşte böyle bir haneye saâdetin girmesi ancak haşre ve öldükten sonra dirilmeye imanla mümkündür.

Eğer yediden yetmişe herkesi huzurlu etmeyi düşünüyorsanız bütün gönüllere haşir akîdesini yerleştirmeye çalışın... Zira o zaman gençler, nizam ve intizam içine girecek, çocuklar haylazlığı bırakacak, yaşlılar cennet yolcuları olarak saâdet içinde yaşayacak ve o hanenin içinde saâdet şimşekleri çakmaya başlayacak ve daha âhirete gitmeden âhirete ait mânâlar o hanede terennüm edilecek ve bunların neticesinde de daha dünyada iken cennet hayatı yaşanır hale gelecektir.

Şehir ve memleket de insanın büyük bir hanesidir. İçindeki gençleri nefislerine tâbi birer köle, ihtiyaçları bedbîn ve karamsar, ve zâlimler de mazlumun iniltisini ney gibi dinlediği bir dünyada huzur olamaz. Böyle bir dünyada şehirler, memleketler, milletler huzursuzdur. Çünkü huzuru getirecek rükünler yerine getirilmemiştir.

Nasıl ki, bir namazın namaz olabilmesi için belli rükünler vardır ve bu rükünlerin huşû içerisinde yerine getirilmesiyle namaz kemâlini bulur ve insan namazıyla mi'racın tatlı tebessümünü dudağında hisseder. Bazen öyle bir an yaşar ki binler sene yaşamağa bedeldir. Aynen bunun gibi memleket ve milletlerin bütünüyle huzurlu olabilmesi için onu meydana getiren cüzlerin, huzurun rükünlerine tam mânâsı ile uygun olması gerekmektedir. İdeal bir şehir ve site, ancak ideal bir sistem ile kurulabilir. Varsın Eflatun 'Cumhuriyet'inde bunun hülyasını yaşasın!.. Hayalperest Farabî 'el-Medinetü'l-Fâzıla'sında bunu çerçevelenmeye çalışsın. Bunlar hiçbir zaman bu ideal siteyi tahakkuk ettiremeyeceklerdir. Çünkü onu meydana getiren rükünlerden mahrumdurlar. Evet, hayatta bu huzuru temin edecek en büyük rükün, haşir akîdesine inanmak, dünyayı istihkâr edip âhireti intizar edecek şuur ve iz'ânı verebilmektir.

Muvâzene insanı Efendimiz'in (sav) en mühim icraatından biri de kurduğu dünya nizamını "âhirette hesap verme" akîdesine dayandırarak kurmasıdır. Bu hayat bir bakıma âhiretin mukaddimesi, âhirete hazırlayıcı bir tarla ve insan gönlünde âhîret şule ve şem'asının yakılması için verilmiş bir fırsattır. Onun içindir ki, buraya 'yevmüddünya', öbür tarafa da 'yevmülâhir' denilmiştir. Bu dünyada yapılanlar, doğacak öbür dünya için yapılmış olacaktır.

İşte Allah Rasûlü (sav) bütün gönülleri tatmin edecek ve iz'an şulesini yakacak şekilde herkese bu dersi vermiştir. Gönüller âhiret inancıyla öyle dolmuştur ki sahâbe dünyayı istihkâr edip âdeta gözleri dünya namına hiçbir şeyi görmez hale gelmişti. İşte bir misâl: Meâlen takdim ediyorum.

'Allah Rasûlü'nün (sav) huzuruna aralarında taksimi gereken bir maldan dolayı mürafaa olmak için iki sahâbî geldi. Her ikisi de kendisine daha fazla hak iddia ediyordu. İki Cihan Serveri bunları dinledikten sonra:

"Şimdi sizden biriniz, derdini daha güzel anlatarak beni ikna edip hükmü lehine verdirebilir. Ben de sizin gibi bir beşerim; kimin delili daha muknî olursa ona göre hüküm veririm. Fakat âhirette işin hakikatine göre hüküm verilecektir. Zâlim cezasını, mazlum da mükâfatını bütünüyle orada görecektir" deyince her ikisi birden:

"Ya Rasulallah! Benim hakkım da onun olsun, ben vazgeçtim" diyorlardı.

Daha sonra da Allah Rasûlü (sav) onlara şu hususu tavsiye buyurdu:

"Gidip malınızı âdil şekilde taksim edin, sonra da kur'a çekin. Kimin hissesine neresi düşerse payına razı olsun. Karşılıklı olarak birbirinize de hakkınızı helâl edin."

Görüldüğü gibi âhirete iman sayesinde hayat bu şekilde tanzim edilmiş oluyordu. Öyle bir tanzim ki, ferd, bir günah işlediğinde kendisini bir direğe bağlıyor, affına ferman gelinceye kadar kendisini bu şekilde cezalandırmış oluyordu. Mesele o kadar ciddi ele alınıyordu ki, işlenen günahın ancak şehadet kaniyle temizleneceğine inanan sahâbî tereddütsüz canını Allah yolunda feda ediyor ve şehadet şerbetini içmek için akıttığı kaniyle ötelere tertemiz olarak gitmeye çalışıyordu.

Sa'd b. Rebi' (ra) Uhud'un eteğinde ruhunu Allah'a teslim edeceği sırada Allah Râsulü'nden selâm getirdiğini söyleyen Muhammed b. Mesleme'nin fısıltılarını duyuyordu. Buna karşılık Sa'd b. Rebi'de:

"Allah Rasûlü'ne benden selam söyle. Vallahi Uhud'un arkasında cennetin kokusunu duyuyorum!.." diyordu.

Evet; insana ölüm anında dahi bu saâdeti tattırabilecek olan âhirete imandan başka ne olabilir? Beşerî hangi imkân, ferde, aileye ve cemiyete bu saâdeti takdim edebilir?

Şimdi, kâinatın medâr-ı iftihârı yüce Nebi'nin (sav) ümmetini haşir inancı noktasında nasıl eğittiğini bir parça anlayabilmek için onun fem-i mübarekinden çıkan inci mercanlardan birkaç numune verelim.

Allah Rasulü (sav) buyuruyor:

"Ey insanlar! Sizler yalın ayak, çıplak ve sünnetsiz olarak haşrolacaksınız.' Zerrat-ı asliyeniz, ervah ve eşbahınızla yeniden dirileceksiniz. Hem cismânî hem rûhânî bir haşre mazhar olacaksınız. Vicdanınızda duyup kendisini göremediğiniz cenneti; bunun da ötesinde cilvelerini müşahede edip hakikatine eremediğiniz Mevlâ'yı görmek için haşrolacaksınız. Allah Rasûlü (sav) devamla: 'Dikkat edin! Âhirette ilk defa elbise giydirilecek Hz. İbrahim'dir. Dikkat edin! O gün ümmetimden birtakım insanlar sol taraflarından yakalanmış olarak getirilir. Ben: 'Ya Rabbi! Bunlar benim ashabım!..' derim. Cenâb-ı Hakk bana hitaben: 'Ya Muhammed! Bilmiyorsun onlar senden sonra neler işlediler' der. Ben de artık salih kul Hz. İsa gibi derim: 'Aralarında bulunduğum müddetçe onlar hakkında şahittim, beni aralarından aldığı anda onları Sen gözlüyordun. Sen her şeye şahitsin. Onlara azap edersen doğrusu onlar Senin kulların, onları bağışlarsan güçlü olan, Hakîm olan şüphesiz ancak Sensin!."

Ahmet b. Hanbel'in Hz. Enes'ten (ra) rivayet ettiği bir hadis-i şerifte de Allah Rasûlü (sav) şöyle buyuruyor:

'Ademoğlu Allah onu yarattığından bu yana ölümden daha şiddetli bir hadiseyle karşılaşmamıştır. Sonra ölüm, ölümden sonrakilere nazaran daha hafif gelir. O gün öyle bir şiddetle karşılaşılır ki, çenelerine kadar terlerler. Âdeta ter, onların çenelerine gem gibi olur. Öyle ki o ter denizinde istense gemiler bile yüzdürülebilir.'

Buharî ve Müslim'in Ebû Hureyre'den (ra) rivayet ettikleri şu hadis yukarıdaki hadisi biraz daha tafsil eder mahiyettedir. Allah Rasulü (sav) şöyle ferman ediyor:

"İnsanlar (kıyamet gününde) üç hâl üzere haşrolurlar. Bunlardan birinci sınıf; dünyada havf ve reca muvazenesini kurmuş insanlardır." İçleri her an Allah ile dolup taşan ve işlerini âhirette hesap verme şuur ve idrâkine göre ayarlayanlardır. En ümitsiz hadiseler karşısında dahi Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinden ümitvar olanlardır. Alabildiğine Allah'tan korkmalarına rağmen küfrün bir şîârı olan ye'se ve ümitsizliğe düşmeyenlerdir. Ve böylece rağbet ve rehbet içinde hayatlarını geçirenlerdir.

"Diğer ikinci sınıf; cennete girebilmek için iki, üç, dört... ve on kişi bir bineğe binmiş olanlardır." Bir hayvanın üzerine bu kadar kişi binerek düşse kalka Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna gitmeye çalışmaktadırlar. Burada düşse kalka gittikleri, masiyet ve günahlarla yüzüstü düştükleri gibi orada da düşse kalka gideceklerdir.

"Üçüncü sınıfa gelince onları cehennem sevk edecektir (Cehennemin içinden gelen kıvılcımlara göre mecburi istikamet takip edecekler). Onlar kuşluk uykusuna yatmak isteseler cehennem onlarla kaylûle yapar; ne zaman geceleseler cehennem onlarla beraber geceler; ne zaman sabahlasalar cehennem onlarla beraber sabahlar. Ve yine ne zaman akşamı idrâk etseler cehennem de onlarla beraber akşama girer..."

Çünkü onlar ruh ve vicdanlarında cehennemin çekirdeğini böyle taşıdılar. Cehennemin çekirdeğiyle geceleyip onunla sabahladılar. Binaenaleyh nasıl yaşadılarsa öyle muamele görecekler. O çekirdek bir ağaç halinde neşv ü nema bulacak ve yakalarını bırakmayacak.

İşte bunlar ve bunlara benzer dersler ile Allah Rasûlü ümmetini ciddi bir âhiret şuuru içinde yetiştiriyor ve bilhassa kendi devrinde sahâbî, perdenin verasında bütün dehşetiyle cehennemi ve bütün debdebesiyle cenneti müşahede eder bir hava içinde hareket ediyordu.

Evet, hayatı istikâmet ve faziletlerle geçirmenin tek çaresi bu edep ile edeplenmek ve âhiret hayatını dünyada ahlâk haline getirmektir. Yoksa âhirete imanı olmayan fertlerde ve bu fertlerin meydana getirdiği cemiyetlerde fazilet ve istikâmet düşünülemez. Eğer onlarda da faziletten bir iz görülüyorsa, bu sadece insanlık fitratının cevherine ve çekirdeğine Cenâb-ı Hakk tarafından yerleştirilmiş olan fazilettir. Fıtrata yerleştirilmiş olduğundan dolayı da aksini yapmaları mümkün değildir. Bu imkânsızlıktır ki, onları böyle faziletli işler yapmaya zorlamıştır. Bu ise hiçbir zaman çalışmak ve kazanmakla elde edilen fazilet seviyesinde değildir.

"Kişi sevdiği ile beraberdir." hadisini açıklar mısınız? Biri cennete biri cehenneme giden, fakat birbirini seven kimselerin durumu nedir?

Buhari ve Müslim, Abdullah b. Mes'ud'dan rivayetle şu hadîsi naklediyorlar: **"Kişi sevdiği ile beraberdir."** (Buhârî, Edeb, 96; Müslîm, Birr, 165)

Hadis-i şerifte ifade edilen sevgi, Allah için sevmek anlamındadır. Peygamberlerle, velilerle cennette beraber olabilmek için insanları teşvik amaçlıdır. Bir kimse cehenneme gitse de mümin ise tekrar çıkacak ve cennette sevdiği ile birlikte olacaktır. İmansız kimseye beslenen sevgi ise batıl bir sevgi olduğundan hadisin kapsamına girmez. Hadis, müminleri hem Allah rızası doğrultusunda yaşamaya hem de Allah rızası dairesinde yaşayanları sevmeye davet etmektedir.

Kişi, burada da orada da hep sevdikleriyle beraberdir. Öyle ise, nebilerle, siddîklerle, şehidlerle beraber olmak isteyen, evvela onları sevmelidir ki, orada onlarla beraber olabilsin. Veya başka bir ifadeyle, ahirette nebilerle, siddîklerle, şehidlerle beraber olacak olanlar, burada iken onları sevip maiyetlerinde bulunanlardır. Kötülükleri temsil edenler için de, yine aynı hadîsin hükmü ve mânâsı geçerlidir.

İşte tek cümlelik bir hadîs, böyle binlerce mânâ ve ifadeyi hem de bu derece veciz bir şekilde ifade etmektedir ki; böyle bir söz söylemek ancak vahye, ilhama açık bir Fetanetin (asm) kârı olabilir.

Nuayman, bazen içki içiyor ve Allah Resûlü de, ona hadd-i şer'îyi tatbik ediyordu. Yaptığı bu şey bir günahtı. Dolayısıyla da sahabeden biri, ona kınayıcı bir söz sarfedince, Allah Resûlü, kaşlarını çattı ve: **"Kardeşinize karşı şeytana yardımcı olmayın. Allah'a yemin ederim o, Allah ve Resûlü'nü sever."** (Buhârî, Hudûd, 4, 5) buyurdu.

Allah ve Resûlü'nü (asm) sevmeye, onlarla beraber olmayı netice vereceğinden, böyle bir insan, her ne kadar günah da işlese, kötü söze muhatap olmaya müstehak değildir; çünkü o Allah ve Resûlü'nü sevmektedir... Bu sevgi ise farzlarını yapan, büyük günahlardan kaçınan birisi için Resûlullah (asm) ile beraber bulunmaya yeter. Zira kişi sevdiğiyle beraberdir...

Kişi Sevdiği İle Beraberdir

Rasulullah (SAV) Medine-i Münevvereye hicret ettikten sonra hizmetine giren, dokuz on yaşlarında bu göreve başlayıp Rasulullah (SAV) vefat edinceye kadar on yıl kendisinin yanında bulunan Enes b. Malik (RA) Medinede olan bir olayı şöyle anlatır (Hayâtus-Sahâbe I, 406 vd, Sahabiler Ans. I. 408):

Bir bedevi Peygambere (SAV):

“- Ey Allahın Rasulü “Metes - Sâatü? kıyamet ne zaman?” diye sordu. Bunun üzerine Rasulullah (SAV):

“Mâ adette lehâ = Kıyamet için ne hazırladın?”

“Hubballâhi ve Rasulihî = Allah ve Rasulünün sevgisini.”

(Bunun üzerine) Rasulullah şöyle buyurdu:

“Ente meamen ahbepte = Sen sevdiklerinle berabersin.” (Riyâzus-Salihîn s. 282. 45. bab; Hayatus-Sahabe II, 476; Cevâhirul-Buhârî, s. 408; et-Tâc V, 80; Tefsîrul-Kurânîl-Azîm II, 330 (Enfal, 74. ayeti ile ilgili olarak))

Hadisin metni Müslime aittir.

Buhari ve Müslimin müşterek olduğu metinde:

“Ben kıyamet için, çok fazla oruç, namaz, sadaka hazırlamadım, fakat Allahı ve Onun Rasulünü çok seviyorum” (Riyâzus-Salihîn s. 282; et-Tâc, V, 80; Cevâhirul-Buhârî, s. 408 (edep. 96)) kısmı vardır.

Enes (Rar) ın bildirdiğine göre, köylü bir arap Medineye gelmiş ve bir topluluk huzurunda bu konuşma geçmiştir. Bu adam yalnız Allah ve Rasulünü sevdiğini iddia eden fakat ameli olmayan bir kimse değildir. Buhari ve Müslim ittifakla belirttiğine göre pek fazla nafilisi olmasa da namazlarını kıldığı, orucunu tuttuğu, Allah ve Rasulünü çok sevdiği anlaşılmaktadır. Yoksa yalnız “seviyorum” demekle Allah ve Rasulü sevilmiş olmaz.

Rasulullah (asm) Enes b. Malike yaptığı bir tavsiyede: **“...Kim sünnetimi yaşatırsa beni sevmiş olur, beni seven de Cennette benimle beraberdir”** (Tirmizî, Edeb. 63) buyurur. Sevgede esas,

sevilenin yolunda olmaya çalışmak, hayatını sevdiğine göre yaşamaya uğraşmaktır. Yukarıda da geçtiği gibi kişi gerçekten sevdiği kişinin dini üzerine yürüyecektir.

"Kişi sevdiği ile beraberdir." hadisini nasıl anlamalıyız? Sevdiğimiz kişinin mertebesi bizden yüksek ise cennette nasıl beraber oluruz?

Kişi sevdiğiyle aynı makamda gitse veya ayrı makamda gitse de ayrı ayrı yerde olmaları gerekmez. Nitekim bir hadiste

"Kişi sevdiği ile beraberdir." (Buhari, Edeb: 96; Müslim, Birr: 165)

buyurulmuş. Bu açıdan bakınca Peygamberimizi (asm) seven birisi onunla beraber olacaksa bu nasıl olur, diye ayrı bir soru da akla gelebilir.

Kur'an'ı dinlerken bir peygamber ile bir medrese talebesi aynı yerde olsalar bile, aynı zevki ve lezzeti almayacaklardır. Onların aynı yerde olmaları zevklerinin de aynı derecede olmasını gerektirmiyor. Bu nedenle maddi ve manevi nimetlerin cennete layık olarak bulunduğu ahiret alemlerinde, iki dost veya iki eş aynı yerde olsalar bile alacakları lezzet ve keyif aynı olmayacaktır. *Berber olmalarına engel yoktur.*

Az önce arz ettiğimiz ve konumuzu ilgilendiren hadisi, Bediüzzaman şöyle açıklıyor:

"Bir temsil ile, şu ulvî hakikata şöyle bir işaret ederiz ki, meselâ: Gayet güzel ve şaşıalı bir bağda muhteşem bir zât gayet büyük bir ziyafet, gayet müzeyyen bir seyrangâh öyle bir surette ihzar etmiş ki:

"Kuvve-i zaikanın hissedecek bütün lezaiz-i mat'umatı câmi', kuvve-i bâsıranın hoşuna gidecek bütün mehasini şamil, kuvve-i hayaliyeyi keyiflendirecek bütün garaibi müştemil ve hâkeza.. bütün havass-ı zahire ve bâtınayı okşayacak ve memnun edecek herşeyi içine koymuştur."

"Şimdi iki dost var. Beraber o ziyafete giderler. Bir locada, bir sofrada oturuyorlar. Fakat birisinin kuvve-i zaikası pek az olduğundan cüz'î zevk alır. Gözü de az görüyor. Kuvve-i şâmmesi yok. Sanayi-i garibeden anlamaz. Hârika şeyleri bilmez. O nüzhetgâhın, binden ve belki milyondan birisini, kabiliyeti nisbetinde ancak zevkederek istifade eder. Diğer ise bütün zahirî ve bâtinî duyguları, akıl ve kalb ve his ve latifeleri, o derece mükemmel ve o mertebe inkişaf etmiştir ki; o seyrangâhtaki bütün incelikleri, güzellikleri ve letaifi ve garaibi ayrı ayrı hissedip zevkederek, ayrı ayrı lezzet aldığı hâlde, o dost ile omuz omuzadır."

"Madem bu karmakarışık, elemli ve daracık şu dünyada böyle oluyor. En küçük ile en büyük beraber iken, seradan süreyyaya kadar fark oluyor. Elbette dâr-ı saadet ve ebediyet olan Cennet'te bittarîk-il evlâ dost dostu ile beraber iken, herbirisi istidadına göre sofrayı Rahmanürrahîm'den, istidadları derecesinde hisselerini alırlar."

"Buldukları cennetler ayrı ayrı da olsa, beraber bulunmalarına mani olmaz. Çünkü Cennet'in sekiz tabakası birbirinden yüksek oldukları hâlde, umumun damı Arş-ı A'zam'dır. Nasılki mahrutî bir dağın etrafında, birbiri içinde, birbirinden yüksek, kaidelerden zirvesine kadar surlu daireler bulunsun; o daireler birbirinin üstündedir, fakat birbirinin güneş görmelerine mani olmaz, birbirinden geçebilir, birbirine bakar. Öyle de cennetler de buna yakın bir tarz ile olduğu, ehadîsin mütenevvi rivayâtı işaret ediyor." (bk. Sözlür, Yirmi Sekizinci Söz)